

SAMHÄLLET

Utbildning för vuxna

“Non scholae, sed vitae discimus.”
(Vi lär oss inte för skolan utan för livet.)

Inledning

Den högre utbildningen är av avgörande vikt för ett lands utveckling och ekonomiska välbefinnande. Forskning inom naturvetenskap och medicin främjar folkhälsan och bidrar till att höja livskvaliteten för många. Framtida energibehov måste tillgodoses och miljöproblem behöver lösas. Allt detta faller inom universitetens och högskolornas ansvarsområden.

Vuxenutbildningen på gymnasial nivå, komvux och folkbhögskola, är en möjlighet att senare i livet få gymnasieexamen och bli behörig för högskolan.

Kristna Värdepartiet vill satsa på båda dessa utbildningsområden. Genom rätt sorts reformer är det möjligt att bedriva högskoleutbildning och forskning med bättre resultat än vad som nu är fallet, utan att kostnaderna ökas.

Högskoleplatser och studiemedel

Inom många universitetsämnen har nivån på undervisningen sjunkit drastiskt de senaste åren. Detta beror på att antalet studieplatser väsentligt har utökats och undervisningen anpassats till de många studenter som har svårt att klara av sina studier. Det är inte rätt väg att gå att anpassa nivån till de studiesvaga studenterna. Universitetsstudier, utbildningssystemet högsta nivå, är inte till för alla. För att kunna studera på universitet/högskola överhuvudtaget skall man klara ett för de sökta studierna relevant antagningsprov med godkänt resultat.

Det är positivt att många, som av olika skäl inte är ute i arbetslivet, vill studera olika ämnen och på det sättet öka sin bildning. Det höjer livskvaliteten för individen. Men universitetet är inte det enda stället studier kan bedrivas på. Inte heller skall det vara en plats där arbetslöshet döljs. Dagens teknik öppnar möjligheter att bedriva studier på fritiden och hemifrån. Vi välkomnar att högskolor och universitet lägger ut föreläsningar och material på internet så att alla som vill läsa för allmän förkovran har den möjligheten.

Kristna Värdepartiet – VÅR POLITIK

Längre universitetsstudier bör vara individens medvetna och genomtänkta investering för framtiden. I linje med denna grundsyn vill vi slopa studiebidragen. Studielånen ska ges till låg ränta och utan s.k. fribelopp – d.v.s. studenter ska ha möjlighet att arbeta och tjäna så mycket de vill utan att studiemedlet dras in.

Vi vill därför

- ✓ införa ett allmänt antagningsprov till högskolan
- ✓ ersätta dagens studiemedel med räntelåga lån utan fribelopp

Betygs- och examineringsystemet

Det system för betyg och examen som används bör vara internationellt anpassat. När det gäller betygsättning vid större tentamen skall extern examinator användas, som därvid rättar en anonym student (med kodad identitet) för att undvika partiskhet.

Vi vill därför

- ✓ inrätta bruket av dubbelblinda externa examinatorer vid större tentamina¹

Institutionernas finansiering

Det är av yttersta vikt att universitetens finansiering inte, såsom nu, är avhängig antalet genomsläppta studenter med godkända betyg. Detta system har bidragit till att kvalitén och kraven sänkts genom att frestelsen blivit för stor att godkänna studenter, som annars inte skulle blivit godkända, eftersom institutionen då får mer pengar. Ett av regeringen fastslaget

Kristna Värdepartiet – VÅR POLITIK

belopp skall årligen tilldelas de olika fakulteterna. Dessa fördelar sedan pengarna på de olika institutionerna.

Kristna Värdepartiet vill

- ✓ att universitetens finansiering ska vara oberoende av antalet godkända elever

Den fria forskningen

Universitetsstudier och forskning ska präglas av vetenskaplig integritet, inte styras av penningen eller av ideologiska dogmer. Den fria tanken hotas från flera håll. Privat finansierad forskning kan frestas att styra resultaten i finansiärens riktning, medan statligt finansierad forskning ofta är ideologiskt färgad. Inte sällan sammanfaller dessa spår i komprometterandet av den fria tanken.

Från tid till tid har olika modeideologier styrt undervisningen och forskningen och gjort att ovetenskapliga teoribildningar har fått högst oförtjänt uppmärksamhet. För ett par decennier sedan var den marxistiska historie- och samhällssynen dominerande. Idag är det kulturmarxistiska grenar som t.ex. feminismen och genusteorin som håller ett järngrepp om den akademiska världen. Vi vill som ett första steg mot en förändring verka för att alla statliga bidrag till s.k. genusteoretisk och s.k. “normkritisk” verksamhet – och all annan verksamhet med vag eller obefintlig vetenskaplig grund – skall dras in.

Problemet har ingen enkel politisk lösning och är inte isolerat till den akademiska världen. Det är dock positivt att det finns flera aktörer. Vi välkomnar etableringen av privata, från staten helt fristående universitet, liksom av stiftelseägda universitet. Tilldelningen av examensrätt bör enbart baseras på utbildningarnas kvalitet, och inte påverkas av ideologiska hänsynstaganden.

Kristna Värdepartiet vill således

- ✓ slå vakt om ett utbud av aktörer och alternativ i den akademiska världen
- ✓ strypa statliga bidrag till ideologiskt färgad akademisk verksamhet utan vetenskaplig grund

Antagning, organisation och tjänsterekrytering

När det gäller antagning till olika utbildningar skall endast meriter vara avgörande. Vi är emot all form av kvotering. Regeringen ska inte ha något med utnämningar av rektor och andra tjänster att göra. Rektor och majoriteten av universitetsstyrelsen skall utses av kollegiet, prefekt skall väljas av institutionens lärarkollegium och dekan skall väljas av fakultetens lärarkollegium.

Det är av oerhörd betydelse att de skickligaste forskarna anställs vid institutionerna. Det är mycket vanligt att doktorander efter disputation vikarierar några terminer på sin egen institution och därefter blir ”inlasade”, dvs. att vikariatet övergår i fast anställning utan att tjänsten utlysts för andra intresserade att söka. För att undvika detta vill vi införa en typ av visstids- och vikariatsanställningar för universitetslärare och forskare som inte automatiskt leder till fast anställning. Dessutom bör inte nydisputerade anställas av det universitet de disputerat vid förrän fem år efter disputation. Dessa reformer skulle motverka nepotism och göra att forskare i högre grad anställs enbart på sina meriter.

En sedan gammalt fastslagen princip är att universitetslärare skall styra sig själva. Utvecklingen går idag mot att denna frihet minskar. Vi behöver slå vakt om det inflytande universitetslärare haft på sin arbetsplats och över sin forskning och undervisning.

Kristna Värdepartiet – VÅR POLITIK

Vi vill därför

- ✓ att anställningar i universitetsvärlden ska baseras enbart på meriter
- ✓ att anställningar vid de akademiska institutionerna baserade på Lagen om anställningsskydd motverkas
- ✓ att universitetslärares självständighet och frihet värnas

Läroarutbildningen

Läroarutbildningens betydelse kan inte nog understrykas. Här formas de som ska fostra och undervisa den uppväxande generationen. Denna utbildnings omvittnade kvalitetsförsämring ger stor anledning till oro. Den dåliga utvecklingen beror dels på att alla sökande antas och dels på ideologiska och filosofiska strömningar utan förankring i verkligheten har tillåtits forma det akademiska klimatet.

För att utmana status quo bör vi välkomna privata alternativ. Det ska också finnas möjlighet att som i äldre tider gå upp som privatist, dvs. att läsa in alla ämneskunskaper på egen hand och ha möjlighet att tentera dem för att sedan göra sin praktik.

Utöver ämnesstudierna, som bör ske tillsammans med andra studenter som läser samma ämne, kan studierna på läroarutbildningen reduceras till två terminer. De två terminerna skall bestå av kurser i utvecklingspsykologi, skoljuridik, vetenskapsfilosofi, ämnesdidaktik och praktik. Praktiken bör omfatta en termin på halvtid med tät kontakt med handledare. Det skall inte vara svårt att, efter genomförd praktik, stänga av en lärarkandidat som bedöms som olämplig för yrket. Denne ska få möjlighet till en ny prövning men kraven ska genomgående vara höga.

Vi vill därför

- ✓ förbättra och förkorta den del av läroarutbildning som läses utöver ämnesstudierna
- ✓ tillåta och uppmuntra till privata alternativ till den statliga läroarutbildningen

Övrig utbildning för vuxna

Den akademiska högskolan är inte vägen för alla. Därför behöver yrkeshögskolan utvecklas. Kvalificerade yrkesutbildningar blir därmed ordentliga alternativ till de akademiska utbildningarna. Den kommunala vuxenutbildningen bör förstatligas på samma sätt som grundskolan. Privata alternativ bör uppmuntras för att öka valfriheten. Svenskundervisning för invandrare (Sfi) bör i framtiden vara en del av den kommunala (statliga) vuxenutbildningen och inte som nu en egen skolform.

Vuxna personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar ska erbjudas bästa möjliga undervisning för att klara sitt dagliga liv. I varje kommun ska ett team med speciallärarkompetens finnas tillgängligt för att bistå både vuxna och barn i alla kommunens skolor (se *Utbildning för barn*). Alla medborgare med särskilda behov ska få det stöd de behöver för att efter sina förutsättningar aktivt kunna ta del i samhällslivet.

I enlighet med ovanstående vill vi verka enligt dessa punkter:

- ✓ förstatliga komvux
- ✓ välkomna privata alternativ i vuxenutbildningen
- ✓ erbjuda omfattande stöd till människor med särskilda behov
- ✓ göra sfi-undervisningen till en del av den övriga komvuxverksamheten.